

CHP'DE NELER OLUYOR

CHP içinde geçen olaylar genellikle basında, yaklaşan Kurultay dolayısıyla iç hiziplerin ve partinin önde gelen kişilerinin “post kavgası” olarak niteleniyor. Bu durumdan sağcı basın keyifleniyor, CHP parçalanıyor, zayıflıyor diye. Sağcı olmayan basın ise kaygılanıyor ve eleştiriyor.

Oysa CHP içinde olup bitenleri kişisel ihtirasların körüklediği bir post kavgası olarak görmek yanlıştır. Bu çekişmelerin anlamını doğru kavrayabilmek için konuya sınıfsal açıdan bakmak gerekir. CHP'nin bir yandan emekçi kitleler, hatta bir ölçüde işçi sınıfı içinde bir oy tabanı var. Bu oy kaynağı ekonomik-sosyal istemlerinin gerçekleştirilmesinde CHP'ye, özellikle liderine, umut bağlamış görünmektedir, bu bağlanışın tam bir güven duygusuyla olup, olmadığı tartışılabilirse de. Ayrıca CHP'nin aydınlar arasında etkin bir yandaş kesimi vardır. CHP iktidara gelebilme için bu kitle tabanını ve yandaş kesimi kollamak, onun sözcülüğünü etmek durumundadır. Bu kitlesine karşı demokratik özgürlükler, ekonomik-sosyal haklar konusunda tekrar tekrar taahhüde girmiştir.

Ama CHP büyük burjuvazinin bir kesimiyle de -bazılarının “ulusal”, “liberal”, hatta “ilerici” buldukları kesimiyle- ilişkilidir. Bu burjuvazi kesiminin CHP içinde tuttuğu, veya o kesimle ilişkileri olan kişilerden söz edilir. CHP Merkez yönetiminde meydana gelen son değişikliğin hemen ertesi günü İşveren Sendikaları Başkanı Halit Narin'in bu değişikliği yararlı gördüğü yolunda demeç vermesi dikkat çekiciydi.

Büyük Burjuvazinin CHP üzerinde hesapları olduğunu daha önce de bir kaç kez belirttik. Büyük burjuvazinin CHP konusunda tutumu çelişik ve tereddütlüdür. Bir yandan CHP'nin iktidara gelmesinden çekinmekte, AP veya MC ile işlerini yürütmeyi yeğlemektedir. Öte yandan işlerin yürümediğini, yürütülemediğini görmekte, sıkıyönetime gidileceğinden emin olamamakta, CHP'yi, kitleleri kontrol altına alıp bir güdümlü demokrasiyi oluşturabilecek bir almaşık -alternatif- olarak düşünmeye başlamışlardır. Hem CHP'de kendisine yakın kişi ve çevreler bulmaktadır, hem de CHP yönetimi ve liderliğinin burjuvaziyi kolladığını farketmektedir. MC mi? CHP mi? sorusu büyük burjuvazi içinde kesin olmamakla birlikte az çok belirgin bir ayrışım yaratmaktadır. CHP'ye yakın kesimin daha çok sanayiciler olduğu söylenebilir de bu ayrım çizgisi mutlak değildir. Kredi, teşvik tedbirleri, genişleme müsaadeleri ve benzeri konularca MC iktidarından kendi çıkarları lehine kararlar çıkartabilmede çeşitli sanayi sermayesi grupları aynı derecede başarılı değildir; buna göre MC'ye karşı tavırları farklı olabilmektedir. (Tam boy açık faşizme gidilememesinde burjuvazi içindeki ayrışım ve sürtüşmelerin bir etken olduğu düşünülebilir. Bizim burjuvaziye uygun düşen rejim, işçi emekçi kitlelerin, demokratik güçlerin sıkıca baskı ve kontrol altına alındığı, ama burjuvazinin iç çekişmelerini ayarlamak bakımından daha bir esneklik taşıyan sınırlı çok partili demokrasi ola-

rak gözükmektedir.) CHP iktidar olabilmek için bir yandan kitle dayanağını elden kaçırmamaya bakarken, öbür yandan büyük burjuvaziye ve ardındaki ABD'yi de kollamaya, ürkütmemeye bakmaktadır. Zaman zaman Ecevit büyük burjuvazinin özellikle sanayici kesimine olumlu atıflar yapmakta, "dünyanın nereye gittiğini gören iş adamları"ndan söz etmektedir. CHP, büyük burjuvaziye ve ABD'yi karşısına alarak iktidar olamayacağını, gerekli oyu toplasa da ona iktidarı bırakmayabileceklerini hesaplamaktadır.

CHP'deki iç mücadele, bu çizmeye çalıştığımız sınıfsal tablo içinde ele alındığında kişilerin ve grupların sübjektif emelleri ve hedefleri her ne olursa olsun parti yönetiminin CHP'yi sol kanattan hepten ayırıp sağa kaydıracak büyük burjuvaziye ve diğer etkin güçlere güvence veren duruma getirme çabalarında olduğu görülür. İki "gizli rapor" olayı bu çabaların belirti ve araçlarından biridir. CHP böyle bir çizgiye sağlam oturursa, 1977 seçimlerinde her iki olasılıkta da burjuvazi kârlı çıkacaktır: Ya CHP ilerici, sol kanattan oy kaybına uğrayacak, iktidara gelemeyecektir, veya, oyları toplar iktidara gelirse, büyük burjuvazi, etkin, çevreler ve ABD gözünde tehlikeli olmaktan çıkmış olarak gelecektir.

CHP şimdi, hem kitle desteğini koruyacak, hem de burjuvazinin ve diğer etkin güçlerin kuşkulmasını tümüyle giderip onlara partiyi kabul ettirecek çizgiye oturma çabası içindedir. Merkez yönetimi ve liderliği kitlelerin destek ve oylarını çantada keklik sayıp, daha ziyade egemen sınıf ve etkin güçleri kazanmaya yönelir gözükmektedirler.

CHP'nin bu titrek, kaygan konumundan, daha da sağa kayma eğiliminden ötürüdür ki, demokratik hak ve özgürlüklerin savunulmasının geliştirilmesini öncelikle bu partiden beklemek yanlıştır. Toplumun demokratikleşmesi, ilerlemesi açısından CHP'nin önemi niteliğinde değil, niceliğindedir. Nicelikçe büyük olan bu partinin demokratik hak ve özgürlükleri tutarlılıkla, içtenlikle savunma çizgisinde kalabilmesi toplumun gerçek ilerici, demokratik gücünün, işçi sınıfının ve müttefiki kol ve kafa emekçisi sınıf ve tabakaların politik bilincinin, örgütlenişinin, mücadelesinin gelişmesine ve etkinliğini duyurmasına bağlıdır. Bu gelişme ve etkinliğini duyurma bu gün kendini belli etmektedir; Sosyalistlerin görevi bu oluşumu hızlandırmak, daha güçlendirmek, derinleştirmektir. Bunu yaparken, bir yandan da CHP'ye yapıcı eleştiriler, uyarılar yöneltmek, onu demokratik hak ve özgürlükler konusunda sol güçlerle hiç değilse paralel, koordine hareket etmeye doğru çekmeye çalışmaktır. CHP unutmamalıdır ki, büyük burjuvaziye ve ABD'yi kollayayım, sol'dan kendimi ayırayım derken kitleler içindeki oy tabanından kayıplara uğrayabilir ve böyle giderse uğrayacaktır da.

Çark Başak, Sayı 10, 1 Temmuz 1976